

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2023. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.7.48>

УДК 657

Т. А. Пінчук,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування,
Херсонський національний технічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9413-3549>*

Т. В. Шрам,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування,
Херсонський національний технічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7132-7287>*

Н. Я. Стефанович,

*старший викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування,
Херсонський національний технічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3723-1799>*

ОБЛІКОВА СИСТЕМА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ

T. Pinchuk,

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Taxation,
Kherson National Technical University*

T. Shram,

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Taxation,
Kherson National Technical University*

N. Stefanovych,

*Senior Lecturer of the Department of Finance, Accounting and Taxation, Kherson
National Technical University*

THE ACCOUNTING SYSTEM OF A INDIVIDUAL ENTREPRENEUR AT THE CURRENT STAGE OF DEVELOPMENT

Стаття присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів організації бухгалтерського обліку діяльності фізичної особи-підприємця як основи для інших видів обліку, зокрема податкового та управлінського, в єдиній системі управління бізнесом.

Наведено приклади інтеграції суб'єкта підприємницької діяльності у формі ФОП до системного бізнесу у якості ланки торгівельної мережі та проміжної (допоміжної) ланки.

Проаналізовано переваги та недоліки інтеграції ФОП як форми організації до системного бізнесу. Обґрунтовано необхідність уніфікації обліку суб'єкта господарювання (включаючи бухгалтерський, податковий, управлінський його види), з метою більш ефективного управління групою суб'єктів підприємницької діяльності. Розроблено організаційно-функціональну модель облікової системи суб'єкта підприємницької діяльності – учасника групи.

Розглянуто проблемні аспекти організації бухгалтерського обліку для ФОП на єдиному податку, для ФОП-загальносистемників, а також товарного обліку ФОП.

Визначено, що фізичні особи-підприємці, які є учасниками бізнес-структур, на рівні з іншими учасниками структур - підприємствами мають бути інтегровані в управлінському обліку до звичних механізмів управління, таких як оперативний облік, планування та бюджетування.

The article is devoted to the study of the theoretical and practical aspects of the accounting organization of the activity of an individual entrepreneur as a basis for other types of accounting, in particular tax and management, in a unified business management system.

The expediency of keeping consolidated records for business entities such as individual entrepreneur and the possibility of their participation in business structures (networks, groups, etc.) is substantiated, with the corresponding scaling of the requirements for the functionality of the accounting system for effective management of such a group, network. Examples of the integration of a business

entity in the form of a individual entrepreneur into a system business as a link of a trade network and an intermediate (auxiliary) link are given.

The advantages and disadvantages of the integration of the individual entrepreneur as a form of organization into the system business are analyzed. The need to unify the accounting of a business entity (including its accounting, tax, and management types) is substantiated, in order to more effectively manage a group of business entities that are heterogeneous in terms of organizational and legal form and taxation system. Regardless of the goals that are guided by the owners in choosing forms of business organization, for the accountant, such a conglomeration of enterprises and individual entrepreneur poses the task of organizing accounting and tax accounting for each of the economic entities, and according to a single template. The organizational and functional model of the accounting system of the subject of entrepreneurial activity - a member of the group - has been developed.

It is substantiated that the combination of accounting of business entities - individual entrepreneur, both on the general and on the simplified taxation system, with accounting according to national or international standards contains significant reserves of saving labor and financial resources to ensure the business management process.

Problematic aspects of the organization of accounting for individual entrepreneur on a single tax, for individual entrepreneur - general system members, as well as commodity accounting of individual entrepreneur are considered.

It was determined that individual entrepreneur who are participants in business structures, on the same level as other participants in structures - enterprises, should be integrated in management accounting to the usual management mechanisms, such as operational accounting, planning and budgeting.

Ключові слова: фізична особа-підприємець, облікова система, інтеграція, уніфікація, системний бізнес.

Keywords: individual entrepreneur, accounting system, integration, unification, system business.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Фізична особа-підприємець (далі – ФОП) як форма здійснення підприємницької діяльності за десятиліття свого існування стала чи не найбільш розповсюдженою організаційно-правовою формою, і за можливостями, які вона надає, вже давно «переросла» ті початкові цілі, заради яких створювалася. Від початку приватне підприємництво мало на меті максимально полегшити можливість займатися підприємницької діяльністю для пересічного громадянина шляхом спрощення реєстрації та оподаткування. На сьогодні ж звичним явищем стали регіональні торгові мережі у формі фізичної особи-підприємця. Або навіть можна зустріти такі «екзотичні» структури, як мережі автозаправних станцій у формі ФОП на загальній системі оподаткування.

Тобто на сьогодні ФОП як форма організації бізнесу широко експлуатується не лише малим індивідуальним, а й принаймні середнім системним бізнесом.

Отже, нарівні з іншими формами організації бізнесу, підприємницька діяльність у формі ФОП на сьогодні так само потребує використання вже звичних інструментів управління ефективністю бізнесу, таких як, наприклад, планування, бюджетування, оперативний облік. В основі цих інструментів мала би лежати система бухгалтерського обліку. Але, як відомо, бухгалтерський облік у фізичної особи-підприємця сам по собі є проблемою, оскільки його ведення не передбачене ні Законом про бухгалтерський облік [1], ні національними стандартами бухгалтерського обліку.

Існуючий законодавчий вакуум не завжди йде на користь бізнесу у формі ФОП, та чимдалі заохочує фіскальні органи посилювати контроль та тиск на підприємництво.

Яскравим прикладом недолугого заповнення цього вакууму було запровадження наприкінці 2021 р. так званого «товарного обліку ФОП», який насправді має мало спільного зі зрозумілими принципами обліку запасів за міжнародними та національними стандартами бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. ФОП як форма організації бізнесу широко досліджувалася науковцями у контексті правових основ діяльності та систем оподаткування. Але лише невеликий перелік публікацій був присвячений безпосередньо питанням бухгалтерського обліку ФОП та його практичної організації.

У комплексному дослідженні 2012 р. Безверхий К. В. та Ковач С. І. [2] на наскрізному прикладі організації обліку доходів і витрат ФОП на загальній системі оподаткування, крім інших висновків, визначили, що «...Проаналізовані матеріали органів ДПС України стосовно організації обліку доходів і витрат ФОП, що наведені в ЄБПЗ, суперечать один одному, не мають статусу узагальнюючої податкової консультації, а також не відповідають чинним нормативно-правовим документам, що становить загрозу для користування ними сумлінними платниками податків».

Колектив науковців Матрос О. М., Бобко В. В., Поліщук О. М. [3] у дослідженні 2016 р. наголошують на обмеженості інструментів обліку у розпорядженні ФОП: «Для ведення первинного обліку різних суб'єктів господарювання, в т.ч. і ФОП, існують типові документи, затверджені відповідними законодавчими документами. Що ж стосується зведеного обліку (реєстрів, відомостей, журналів), то тут існує певна проблема саме для фізичних осіб-підприємців. Адже зазначені документи розроблені виключно для юридичних осіб і передбачають використання рахунків бухгалтерського обліку. Звісно, виникає питання необхідності ведення зведеного обліку для ФОП.

Виходячи з вищенаведеного, будемо намагатися обґрунтувати доцільність ведення зведеного обліку для таких суб'єктів господарювання як ФОП. Кожен власник зацікавлений у майбутній економічній вигоді у вигляді прибутку. Саме постійна реєстрація господарських операцій в їх первинному та зведеному вигляді є запорукою майбутнього успіху. Маючи всю необхідну інформацію про свою господарську діяльність, ФОП отримує можливість аналізувати економічні показники діяльності самостійно або ж залучати відповідних

спеціалістів; постійно стежити за наявністю, рухом та реалізацією товарно-матеріальних цінностей, товарів та продукції; виявляти причини неефективного використання власних та залучених коштів».

Автори Ковова І. С. та Шуляренко С. М. [4] у комплексному дослідженні 2018 р. обліку та оподаткування ФОП відзначають, що «безпосередньо обліку у фізичних осіб-підприємців уваги майже не приділяють. Переважно дрібний рівень мікро-підприємництва науковців не цікавить в плані обліку...». Автори проводять розподіл наукових праць за предметом дослідження та роблять висновок, що «питанням первинного обліку та звітності фізичних осіб-підприємців науковці майже не присвячують своїх праць. Дані питання висвітлюються виключно в практичних коментарях аудиторських фірм та професійних видань».

У проведених раніше дослідженнях облік розглядається суто в ролі інструменту розрахунку бази оподаткування, а не інструменту управління економічною ефективністю бізнесу.

Крім того, жодне дослідження не розглядає ФОП як можливого учасника бізнес-структур (мереж, груп тощо), з відповідним масштабуванням вимог до функціоналу облікової системи для ефективного управління такою групою, мережею.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Стаття присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів організації бухгалтерського обліку діяльності фізичної особи-підприємця як основи для інших видів обліку, зокрема податкового та управлінського, в єдиній системі управління бізнесом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Звичайною практикою середнього та навіть малого бізнесу є організація роботи у формі групи суб'єктів господарювання, яка складається з юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (на загальній системі оподаткування або ж на єдиному податку). Причому ФОП у такій структурі може виконувати різні завдання:

- може продавати товари (послуги) на сторону, використовуючи спільні

«ресурси» (персонал, постачальників тощо) групи, тобто бути альтернативою продавцю – юридичній особі (Рис. 1),

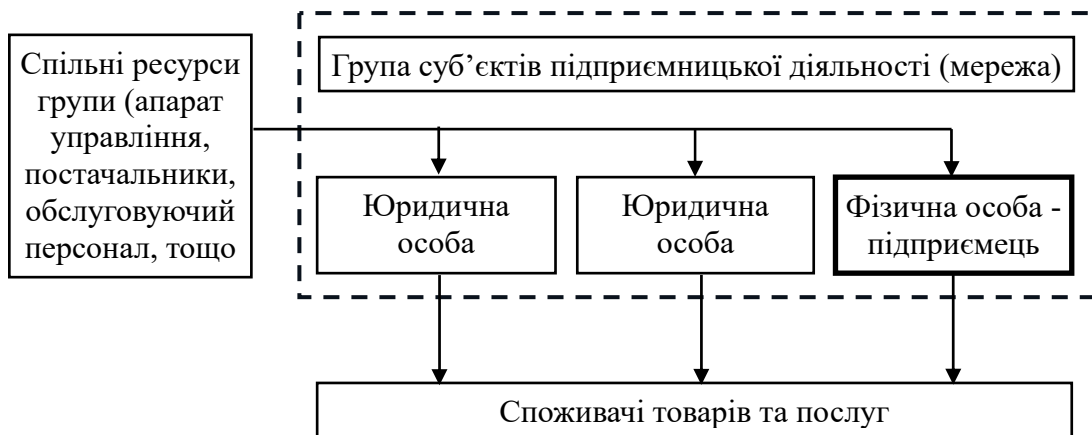

Рис. 1. Приклад інтеграції суб'єкта підприємницької діяльності у формі ФОП до системного бізнесу у якості ланки торгівельної мережі

Джерело: розробка авторів.

- а може бути допоміжною ланкою – постачальником чи підрядником для підприємства групи (Рис. 2).

Рис. 2. Приклад інтеграції суб'єкта підприємницької діяльності у формі ФОП до системного бізнесу у якості проміжної (допоміжної) ланки

Джерело: розробка авторів.

Таке об'єднання підприємств з фізичними особами-підприємцями обумовлено економічними та адміністративними причинами. Власнику бізнесу така співпраця надає певні вигоди: це і обхід вимог та гарантій трудового

законодавства, і економія на зарплатних податках, а з ФОП на єдиному податку – ще й економія на оподаткуванні доходів.

Але мають місце і ризики [5]. Висновки про неправомірне оформлення підприємством цивільно-правових договорів з ФОП замість трудових та заниження податкових зобов'язань з ПДФО, ВЗ, ЄСВ є доволі поширеними в практиці податківців. Фіктивність (нереальність) господарських операції з ФОП та заниження податку на прибуток є також поширеними висновками податкових органів. Крім податківців, співпраця підприємств з ФОП також потрапляє в поле зору Державної служби України з питань праці, яка перевіряє бізнес щодо дотримання вимог трудового законодавства та в деяких правовідносинах з ФОП також вбачає приховані трудові відносини і накладає штрафні санкції за порушення трудового законодавства.

Виходячи з реалій сьогодення, бізнесу вигідно працювати у формі ФОП та співпрацювати з ФОП, не зважаючи на певні ризики (Табл. 1).

Таблиця 1. Переваги та недоліки інтеграції ФОП як форми організації до системного бізнесу

Вигоди та переваги	Ризики та недоліки
- обхід вимог та гарантій трудового законодавства; - економія на зарплатних податках; - економія на оподаткуванні доходів з єдиним податком; - спрощення оформлення дозвільної документації тощо.	- ризик визнання цивільно-правових договорів з ФОП трудовими та заниження податкових зобов'язань з ПДФО, ВЗ, ЄСВ; - ризик визнання господарських операції з ФОП фіктивними (нереальними) та заниження податку на прибуток; - ризик штрафів від Держпраці за приховані трудові відносини; - завищення оподаткування доходів у ФОП на загальній системі через дискримінацію частини витрат; - складність автоматизації бухгалтерського обліку у ФОП на загальній системі через складність визначення бази оподаткування.

Джерело: сформовано на основі [5].

Здається логічним, що чим більш уніфікована модель обліку суб'єкта господарювання (включаючи бухгалтерський, податковий, управлінський його види), тим легше здійснювати управління групою таких, навіть різнорідних за організаційно-правовою формою та системою оподаткування, суб'єктів

підприємницької діяльності. Тим менші витрати на адміністрування процесу управління, що є джерелом значної фінансової економії для бізнесу.

Незалежно від цілей, якими керуються власники у виборі форм організації бізнесу, для бухгалтера така конгломерація підприємств та ФОП ставить завдання організувати бухгалтерський і податковий облік на кожному з суб'єктів господарювання, причому за єдиним шаблоном. Підхід до організації обліку повинен бути максимально уніфікованим, оскільки дані бухгалтерського обліку ляжуть в основу інших видів обліку (Рис. 3).

Рис. 3. Організаційно-функціональна модель облікової системи суб'єкта підприємницької діяльності – учасника групи (як юридичних осіб, так і ФОП)

Джерело: розробка авторів.

Говорячи про бухгалтерський облік як основу системи управління, ми розуміємо, що у питанні визначення економічної ефективності бізнесу обов'язковим є дотримання принципів нарахування доходів та витрат та повного висвітлення всіх операцій, а це, в свою чергу, досягається застосуванням системи рахунків та подвійного запису.

Для фінансового директора завдання виглядає ще глобальнішим: крім бухгалтерського та фінансового обліку, необхідно організувати ще й управлінський (планування й бюджетування). Тобто, дані бухгалтерського обліку повинні лягти як факт виконання бюджету в єдиній схемі бюджетування для всіх учасників бізнес структури, - як для підприємств, так і для ФОП.

Для впроваджувача програмного забезпечення, в свою чергу, ставиться завдання створити не просто програмне рішення, яке б забезпечувало необхідний функціонал. Завдання виглядає складнішим: програмне рішення має забезпечити очікувані переваги автоматизації, серед яких, але не виключно:

- скорочення навантаження на облікових працівників, та, як наслідок, їх штату, як за рахунок уніфікації облікового підходу до кожного суб'єкта господарювання, так і за рахунок усунення дублювання облікових функцій різних спеціалістів;

- прискорення обробки документів;
- підвищення аналітичності облікових даних;
- спрощення отримання інформації для прийняття управлінських рішень тощо.

Таким чином, вирішення тривіального на перший погляд завдання поєднання обліку суб'єктів господарювання – фізичних осіб-підприємців, як на загальній, так і на спрощеній системі оподаткування, з обліком за національними чи міжнародними стандартами має на меті не лише теоретичне значення, а й містить значні резерви економії трудових та фінансових ресурсів на забезпечення процесу управління бізнесом.

То ж, чи існує рішення для ФОП на загальній системі, та чи існує рішення поєднання бухгалтерського обліку ФОП з бухгалтерським обліком юридичної

особи у єдиній обліковій системі? Як це завдання вирішується фінансовим менеджментом бізнес структур на практиці? Для того, щоб розібратися з усіма цими питаннями, потрібно розуміти, якого обліку вимагає від ФОП законодавство, та наскільки «вдало» цей облік на сьогодні реалізований на практиці та «готовий» до інтеграції з традиційним обліком за національними стандартами бухгалтерського обліку.

На сьогодні це три окремих питання:

- бухгалтерський облік для ФОП на єдиному податку;
- бухгалтерський облік для ФОП-загальносистемників;
- так званий «товарний облік ФОП».

Облік доходів або облік доходів і витрат ФОПами-«єдинниками» ведеться виключно для контролю річного обсягу доходів, а ФОПами 3-ї групи – ще й для формування бази оподаткування єдиним податком. Показники декларації єдиного податку підтверджуються даними такого обліку. Для ФОП - платників ЄП 3-ї групи за ставкою 3%, які є ще й платниками ПДВ, додатково потрібно враховувати не тільки надходження грошових коштів, але й видатки. Всі доходи і витрати вони обліковують за касовим методом. Витрати коштів, як правило, підтверджуються виписками банку, квитанціями, касовими чеками тощо [6].

На даний момент існує лише проект типової форми обліку для таких платників, затвердження якого затримується, ймовірно, через війну. Але з технічної точки зору в облікових програмах сімейства 1С/BAS, механізм податкового обліку надходження та витрати коштів в обліку єдиноподатника вже реалізований.

Так, у конфігурації «Бухгалтерія для України» для відображення доходів, у платіжних документах додатково зазначається Стаття декларації з єдиного податку, яка вибирається з відповідного довідника «Статті податкових декларацій». Документ формує не тільки бухгалтерські проводки, а й робить запис в реєстр накопичення «Книга доходів та витрат по єдиному податку».

Загальній системі оподаткування доходів фізичних осіб-підприємців присвячено ст. 177 ПКУ [7], якою вони повинні керуватися для визначення

доходу, витрат, об'єкта оподаткування, порядку нарахування авансових внесків і сплати податків та подання звітності. Такі підприємці ведуть облік доходів і витрат шляхом заповнення Типової форми, за якою здійснюється облік доходів і витрат (далі – Типова форма обліку). Типову форму обліку та порядок її ведення затверджено наказом Мінфіну від 13.05.2021 р. № 261 [8].

Як справедливо зауважують податкові консультанти Н. Ворона, О. Савченко та Н. Чернишова: «Принцип оподаткування на перший погляд простий: податком з доходів фізичних осіб та військовим збором обкладаємо чистий дохід - різницю між загальним оподатковуваним доходом (виручкою в грошовій та негрошовій формах) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю фізичної особи-підприємця. І тут найважливіше - визначитися зі складом доходів, які у ФОП підлягають оподаткуванню, і сумою витрат, яка зможе «зіграти» узменшення оподаткованої суми доходу. Але якраз із цим зазвичай і виникають проблеми. Як визначити, які доходи і витрати беруть участь у розрахунку чистого доходу, а які ні? На жаль, у ПКУ детальний перелік оподатковуваних доходів для ФОП на загальній системі відсутній. Та й щодо списку витрат є певні питання. Крім того, податківці часто висловлюють свою особливу думку щодо можливості віднести ті чи інші витрати до складу витрат, що зменшують оподатковуваний дохід» [9].

Робимо для себе висновок, що в цьому й криється основна складність автоматизації обліку фізичних осіб-загальносистемників: неможливо автоматизувати хаос, спочатку держава повинна встановити чіткі, прозорі і зрозумілі принципи оподаткування. Інший висновок: технічно реалізувати ці розрахунки на практиці неможливо без застосування системи рахунків та механізмів, схожих за принципом з обліком доходів та витрат за національними стандартами, але з використанням не методу нарахування, а касового методу.

Відповідно до п. 12 ст. 3 Закону про РРО суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі, повинні також вести облік товарних запасів, здійснювати продаж лише тих

товарів, що відображені в такому обліку. Порядок та форму ведення обліку товарних запасів для ФОП, затверджено наказом Мінфіну від 03.09.2021 р. № 496 [10].

Запровадження нормативного регулювання обліку товарних запасів у ФОП мало на меті захистити інтереси держави та встановити прозорі і зрозумілі для підприємця правила контролю за обігом товарів та відповідальність за їх порушення. Натомість на світ з'явився недолугий нормативний акт, який:

- встановлює дуже відчутні фінансові санкції (у розмірі подвійної вартості товарів, облік яких не відповідає його вимогам);

- вимагає від ФОП суттєвого, іноді критичного, збільшення витрат на адміністрування товарного обліку (збільшення штату та оплати праці облікових працівників або вартості послуг стороннього бухгалтера чи організації);

- при цьому не дає відповіді навіть на таке основне питання, за якою ціною відображати залишок та рух товару у товарному обліку (придбання чи реалізації). Виходячи з необхідності підтвердити походження товару первинним документом, логічним є використання ціни з первинного документа. А виходячи з прив'язки фінансових санкцій до ціни реалізації, вбачається облік за цінами реалізації. Крім того, порядок не передбачає будь-якого періодичного коригування розрахункового залишку товарів на суми реалізації товару через РРО (такі суми взагалі не відображаються), чи на суми інвентаризаційних різниць;

- і найголовніше, незрозумілим залишається фактичний результат товарного обліку, тобто мета та доцільність, заради яких він впроваджений, оскільки отриману в обліку на конкретну дату вартість залишку товарів неможливо підтвердити.

На нашу думку, держава повинна визначитись у даному питанні:

- або вимагати від ФОП повноцінного обліку запасів у розумінні НП(С)БО;

- або ж визнати, що впроваджений товарний облік за Порядком № 496

був недолугим та «мертвонародженим», та скасувати цей нормативний акт, спростивши умови роботи підприємцям.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

ФОП як форма організації бізнесу на сьогодні широко використовується не лише малими, а й середніми, та навіть великими бізнес структурами у комбінації з підприємствами - юридичним особами.

На відміну від поодиноких підприємців, середні та великі бізнес-структури завжди мають розвинену систему управління, контролю економічної ефективності та фінансового менеджменту. Фізичні особи-підприємці, які є учасниками таких структур, на рівні з іншими учасниками структур - підприємствами мають бути інтегровані в управлінському обліку до звичних механізмів управління, таких як оперативний облік, планування та бюджетування.

Порядок обліку доходів та витрат, законодавчо встановлений для фізичних осіб-підприємців, як на загальній, так і на спрощеній системі оподаткування, - по суті не є бухгалтерським обліком, оскільки не відповідає його принципам, в першу чергу принципам повного висвітлення та нарахування, а отже й не може бути основою управлінського обліку.

Забезпечити повноцінний бухгалтерський облік ФОП з метою інтеграції до загальної управлінської системи бізнес-структури, на практиці можна лише із застосуванням системи рахунків та національних стандартів бухгалтерського обліку.

Література

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 05.07.2023).

2. Безверхий К., Ковач С. Організація обліку доходів і витрат фізичних осіб-підприємців на загальній системі оподаткування. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 6. С. 25-31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2012_6_5.

3. Матрос О. М., Бобко В. В., Поліщук О. М. Аналітично-облікові аспекти діяльності фізичної особи-підприємця. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 2. С. 308-316. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2016_2_35.

4. Ковова І., Шуляренко С. Особливості обліку та оподаткування у фізичних осіб-підприємців в Україні. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій. Серія : Економіка і управління*. 2018. Вип. 41(1). С. 139-158. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2018_41\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2018_41(1)_16).

5. Маринюк І. ФОП на підприємстві: ризики та переваги. ЛІГА: ЗАКОН. 2021. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/205886_fop-na-pdprimstv-riziki-ta-perevagi (дата звернення: 10.07.2023).

6. Єгорова Ю. Облік доходів, витрат і товарний облік у ФОП–«єдинників». *Дебет-Кредит*. 2022. URL: <https://news.dtki.ua/simple/corporate-single-tax/76729-oblik-doxodiv-vitrat-i-tovarnii-oblik-u-fop-jedinnikiv> (дата звернення: 10.07.2023).

7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 06.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 05.07.2023).

8. Про затвердження типової форми, за якою здійснюється облік доходів і витрат фізичними особами - підприємцями і фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність, та Порядку її ведення : Наказ Міністерства фінансів України від 13.05.2021 р. № 261. Дата оновлення: 13.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0865-21> (дата звернення: 05.07.2023).

9. Вороная Н., Савченко О., Чернишова Н. Підприємці-загальносистемники. *ПОДАТКИ & БУХОБЛІК*. 2021. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2021/march/issue-22/article-113891.html> (дата звернення: 10.07.2023).

10. Про затвердження Порядку ведення обліку товарних запасів для фізичних осіб-підприємців, у тому числі платників єдиного податку : Наказ Міністерства фінансів України від 03.09.2021 р. № 496. Дата оновлення:

03.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1411-21> (дата звернення: 05.07.2023).

References

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine “About accounting and financial reporting in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Accessed 5 July 2023).
2. Bezverkhyi, K. and Kovach, S. (2012), “Organization of accounting of income and expenses of individual entrepreneurs on the general taxation system”, *Bukhhalters'kyi oblik i audit*, [Online], vol. 6, pp. 25-31, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2012_6_5 (Accessed 5 July 2023).
3. Matros, O.M., Bobko, V.V. and Polishcuk O.M. (2016), “Analytical and accounting aspects of the activity of an individual entrepreneur”, *Aktual'ni problemy ekonomiky*, [Online], vol. 2, pp. 308-316, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/appe_2016_2_35 (Accessed 5 July 2023).
4. Kovova, I. and Shulyarenko, S. (2018), “Peculiarities of accounting and taxation for individual entrepreneurs in Ukraine”, *Zbirnyk naukovykh prats' Derzhavnoho universytetu infrastruktury ta tekhnolohiy. Seriya : Ekonomika i upravlinnya*, [Online], vol. 41(1), pp. 139-158, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2018_41\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2018_41(1)_16) (Accessed 5 July 2023).
5. Marynyuk, I. (2021), “IE at the enterprise: risks and benefits”, *LIHA: ZAKON*, [Online], available at: https://biz.ligazakon.net/analytics/205886_fop-na-pdprimstv-riziki-ta-perevagi (Accessed 10 July 2023).
6. Yegorova, Yu. (2022), “Accounting of income, expenses and commodity accounting in individual entrepreneur-“units”, *Debet-Kredyt*, [Online], available at: <https://news.dtki.ua/simple/corporate-single-tax/76729-oblik-doxodiv-vitrat-i-tovarnii-oblik-u-fop-jedinnikiv> (Accessed 10 July 2023).
7. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine “Tax Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 5 July 2023).

8. Ministry of Finance of Ukraine (2021), Order “On the approval of the standard form, according to which accounting of income and expenses is carried out by natural persons-entrepreneurs and natural persons who conduct independent professional activities, and the Procedure for its management”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0865-21> (Accessed 5 July 2023).

9. Voronaya, N., Savchenko, O. and Chernyshova N. (2021), “General system entrepreneurs”, *PODATKY & BUKHOBLIK*, [Online], available at: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2021/march/issue-22/article-113891.html> (Accessed 10 July 2023).

10. Ministry of Finance of Ukraine (2021), Order “On the approval of the Procedure for keeping records of commodity stocks for individual entrepreneurs, including single tax payers”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1411-21> (Accessed 5 July 2023).

Стаття надійшла до редакції 15.07.2023 р.